

18 ZVRATNÁ SLOVESA REFLEXIVE VERBS

■ 25. Doplňte do tabulky další vlastní příklady vět:

1. Jen reflexivní verba: verbum + se (výběr)			
bát se + čeho blížít se k + čemu dařit se + jak dít se dívat se na + co divít se + čemu domnívat se* + že chechtat se* + čemu chlubit se + čím chvět se* + čím leknout se* + čeho lesknout se* (+ čím) / jak líbit se + komu loučit se s + kým mýlit se* obávat se* + čeho	Bojím se zkoušky.	ptát se + koho + na co radovat se z + čeho smát se + čemu snažit se o + co spokojit se s + čím spoléhat se na + koho starat se o + co stmívat se stydět se za + co stýskat se po + kom těšit se na + co tvářit se + jak týkat se* + čeho třpytit se* (+ čím) / jak vzdálit se* + kam zmínit se o + Lok.	
verbum + si (výběr)			
libovat si v + čem stěžovat si na + co		všímat si + Gen. zvyknout si na + co	
2. Objekt v Ak. = „se“; objekt v Dat. = „si“			
mýt <u>nádobí</u> / mýt <u>se</u> + mýt <u>si</u> ruce česat <u>zákaznici</u> / česat <u>se</u> + česat <u>si</u> vlasy obléct <u>dítě</u> / obléct <u>se</u> + obléct <u>si</u> svetr		koupit dárek <u>mamince</u> / koupit <u>si</u> dárek dát <u>dítěti</u> jíst + dát <u>si</u> něco k jídlu vzít <u>někomu</u> něco + vzít <u>si</u> něco	

- *▲ domnívat se = myslet si
chechtat se = smát se „che che“
chvět se = klepat se, třást se
leknout se = mít náhlý strach
lesknout se = třpytit se = svítit
mýlit se = chybovat
obávat se = mít strach (obavu)
týkat se něčeho = vztahovat se k něčemu = souviset s něčím
vzdálit se = odejít

■ 26. Modifikujte věty při použití jen reflexivních sloves:

Chybí mi domov – Stýská se mi po domově.

- Jak se máte? _____ Myslím si, že nemáte pravdu. _____
 O co tady jde? _____ Proč má takový divný výraz? _____
 Zase udělal chybu. _____ Z čeho máte velký strach? _____
 Pečuje o rodinu. _____ V čem je tady problém? _____
 Pozoroval ji pozorně. _____ Mám radost z tvého úspěchu. _____
 Usiluje o ty nejlepší výsledky. _____
 Rád o sobě mluví v superlativech. _____
 Proč se tak třeseš? Není ti zima? _____
 K čemu se vztahuje tvoje poznámka? _____
 Odešel, ani neřekl na shledanou (nedal nám sbohem). _____
 Nemluvil o tom podrobně, řekl jen pár slov. _____
 Tvůj problém není moje starost. _____
 Nemusíš si s tím dělat žádné starosti. _____
 Myslím si, že je to pravda. _____
 Už je šero. _____
 Ucítila náhlý strach, když spatřila toho brouka. _____

■ 27. Všímejte si významových rozdílů a doplňte do tabulky vlastní příklady:

3. Anomálie!

dát + D. + A. dostat + A. hádat + A. hodit + A./I. chovat + A. jednat + o L. s I. mít + A. objevit + A. plést + A. prát + A. postavit + A. pustit + A. řídít + A. scházet stát učít + A. vzít + A.	dát se do + G. dostat se do, z + G. / na + A. hádat se o + A.; s + I. hodit se + D.; k + D. chovat se + jak jednat se o + A. mít se + jak objevit se + kde plést se + do + G. prát se s + I. postavit se do + G. / proti + D. pustit se do + G. řídít se + I. scházet se s + I. stát se + I. učít se + A./inf. vzít se + kde	Dal mi dárek. Dal se do práce.
--	---	--------------------------------

18 ZVRATNÁ SLOVESA REFLEXIVE VERBS

4. Prefix + sloveso + se (výběr)

BRÁT

odebrat / odebírat se do + Gen.: Odebral se do postele. (*odejít*)
probrat / probírat se (z + Gen.): Probral se ze spánku. (*vzbudit se*)
sebrat se: Po nemoci se sebral. (*uzdravit se*)
zabrat se do + Gen.: Zabral se do práce. (*soustředit se*)

DÁT

oddát / oddávat se + Dat.: Oddal se své vášni. (*plně se věnovat*)
poddat se + Dat.: Úplně se jí poddal. (*podřídit se*)
udát se: Kdy se to událo? (*stát se*)
vydat / vydávat se na + Ak./Instr.: Vydal se na cestu. (*odjet*) / Kterým směrem se vydáme? (*vyrazit*)
vzdat se + Gen./Dat.: Vzdal se naděje. (*zříct se*) / Vzdali se přesile. (*podrobit se*)

JÍT

najít / nacházet se + Lok.: Nacházím se v špatné situaci; Kde se nachází FF? (*být*)
obejít se bez + Gen.: Bez vaší pomoci se neobejdu. (*moc bez něčeho fungovat*)
vejít se do + Gen.: Sem se to nevejde. (*není tady na to dost místa*)
projít / procházet se po + Lok.: Ráda se procházím po Praze. (*chodit na procházky*)
sejít / scházet se s + Instr.: Scházíme se s přáteli jednou týdně. (*vidat se*)
rozejít / rozcházet se s + Instr.: Rozešla se s přítelem. (*jít od sebe pryč*)
ucházet se o + Ak.: Uchází se o studium. (*hlásit se ke studiu*)

NÉST

snést / snášet se s + Instr.: Nesnese se se sousedkou. (*nemít rád někoho*)
usnést se na + Lok.: Usnesli se na pravidlech. (*dohodnout se*)
povznést / povznášet se nad + Ak.: Povznesl se nad kritiku. (*nevšímat si*)
vznést se do + Gen. / k + Dat.: Letadlo se vzneslo do výše / k nebi. (*dostat se nahoru*)
vznášet se v + Lok.: Vznáší se ve vzduchu. (*pohybovat se ve výši*)

VĚST

pověst se: To se povedlo. (*dopadnout dobře*)
rozvést / rozvádět se s + Instr.: Rozvedla se s manželem. (*ukončit manželství*)

RAZIT

odrazit / odrážet se od + Gen. / v + Lok.: Kámen se odrazil od země. (*po pádu dostat jiný směr*) / Světlo se odráží ve vodě. (*zrcadlit se*)
srazit / srážet se (s + Instr.): Svrst se srazil. (*zmenšit se*); Srazil se s jiným chodcem. (*prudce narazit*)
urazit / urážet se: Urazil se a už nepřišel. (*být dotčen*)
zarazit / zarážet se: Když to slyšel, zarazil se. (*být nepříjemně překvapený*)

Některá další slovesa

dočkat se
najít se
odehrát se
odvážit se
ozvat se
uzdravit se
vyspat se
zamilovat se
zbláznit se

5. Prefix + sloveso + si (výběr)

odpočinout si	= relaxovat: O víkendu si odpočinu.
pochutnat si na něčem	= mít požitek z jídla: Pochutnal jsem si na svíčkové.
potrpět si na něco	= mít v zálibě: Potrpí si na značkové věci.
rozmyslet si něco	= změnit rozhodnutí: Rozmyslel jsem si to, nepůjdu tam.
užít si něco	= mít se dobře: Užij si prázdniny!
vydechnout si	= přestat mít starosti: Vydechneš si, až uděláš zkoušku.
zakouřit si	= mít požitek z kouření: Zakouřím si na chodbě.

■ 28. Modifikujte věty při použití zvratných sloves v závorce:

To je překvapení! Nečekal jsem tě tady! (brát se/vzít se) _____?

S chutí začal pracovat (dát se / pustit se do) _____.

Kam jsi dal oči! Ty dvě barvy neladí (hodit se k) _____.

Nech je, ať si ty věci vyřeší sami! (plést se do) _____.

Nacházel se v složité situaci (dostat se do) _____.

Už se z toho šoku vzpamatovala (dostat se z) _____.

Co se tady děje? (jedná se o) _____?

Musíme respektovat pravidla (řídít se) _____.

Nikdo ho nečekal, přišel znenadání (objevit se) _____.

Musíte si stoupnout do fronty (postavit se do) _____!

■ 29. Vyjádřete pomocí zvratných sloves (použijte slovesa z tabulky č. 4):

Ráda chodí na procházky do parku. – Ráda se prochází v parku.

Bez kvalitního slovníku tu práci neudělá. _____

Konečně o sobě dal po dlouhé době vědět. _____

To jsi udělal opravdu skvěle! _____

V jaké lokalitě leží ten zámek? _____

Naprosto spolu ne vycházejí. _____

Po té dlouhé nemoci je už zase fit. _____

Naštvala se a odešla, už ho nechce vidět. _____

Auta do sebe najela v plné rychlosti. _____

Jak často jste v kontaktu? _____

Odešel na tu pěší túru brzo ráno. _____

Kdy se to stalo? _____

Soustředil se na práci. _____

Na to tady není dost místa! _____

Honza už nemá naději, že se s Hanou usmíří. _____

18 PŘESTO PŘESE VŠECHNO... FOR ALL THAT...

☹ Okolnosti byly nepříznivé, ale bohuďák PŘESTO					☺ TO VYŠLO!!!
<i>pád</i>	<i>prepozice + subst.</i>		<i>spojky + věta</i>		
<i>Dat.</i>	Navzdory Proti	nemoci našemu očekávání	Navzdory tomu, že I když Přestože Ačkoli(v) / Ač Třebaže	byl nemocný, to nikdo z nás nečekal,	práci dodělal. on to udělal.
<i>Ak.</i>	Přes	rány osudu		měl těžký život,	byl optimista.
ANEBO NAOPAK					
☺ Okolnosti byly příznivé, ale bohužel PŘESTO					☹ TO NEVYŠLO!
<i>pád</i>	<i>prepozice + subst.</i>		<i>spojky + věta</i>		
<i>Dat.</i>	Navzdory	snaze	Navzdory tomu, že I když Přestože Ačkoli(v) Třebaže	se snažil,	nedopadlo to dobře.
<i>Ak.</i>	Přes	četné pokusy		se o to často pokoušel,	nevyšlo mu to.
anebo je tu prostě nějaký nepoměr, rozpor (kontradikce):					
Přestože se denně přejídá, je štíhlý jako proutek!					

■ 30. Utvořte věty podle následujícího modelu:

(on – snažit se – neuspět)

Přestože / I když se snažil, neuspěl. * Přestože se nesnažil, uspěl.

(ona – přijít pozdě na nádraží – stihnout vlak)

(já – nerozumět cvičením – udělat test obstojně)

(oni – poskytnout pacientovi veškerou péči – on-podlehnutí svému zranění)

(my – nečekat dobrý výsledek – všechno dopadnout dobře)

(on – být tlustý – běhat rychle)

(ona – hodně jíst – být kost a kůže)

(on – pracovat od rána do večera – sotva uživit rodinu)

(být špatný student – udělat závratnou kariéru)

(všichni – považovat ho za podprůměrného – stát se velkým zvířetem)

(ona – není věřící – často chodí do kostela)

■ **31. Nahradte věty prepozicemi *navzdory* a *přes*. Použijte přitom nabídnutá syntagmata:**

usilovné pokusy o, veškerá snaha o, přísný zákaz, přátelské varování, obětavá pomoc, špatná předpověď, dlouhé úsilí, nedostatečná příprava, kladení překážek, smrtelné zranění

Přestože se usilovně pokoušel dostat se na vysokou školu, nepodařilo se mu to.

Ačkoli se všemožně snažil vyhnout se placení výživného, nakonec vše zaplatil.

Přestože kouření bylo přísně zakázáno, tvářil se, že se ho to netýká.

I když je přátelsky varovali, aby tam nechodili, neuposlechli jejich rady.

Navzdory tomu, že jim obětavě pomáhali, nikdy jim za to nepoděkovali.

I když předpověděli špatné počasí, pojedeme na výlet.

Přestože dlouho usiloval o zlatou medaili, nakonec ji nezískal.

Přestože se na zkoušku nepřipravoval dostatečně, nakonec ji složil na výbornou.

Ačkoli mu kladli překážky, všechno zvládl.

Přestože byl smrtelně zraněn, včasná pomoc mu zachránila život.
